

Amsterdams Sportakkoord

Met sport kunnen we een wereld winnen. Zeker als sportaanbieders, sportbonden, lokale overheid en maatschappelijke organisaties de krachten bundelen. Samen werken aan een sociaal veilig, inclusief en pedagogisch sterk sportklimaat in de stad is het motto van het Amsterdams Sportakkoord.

De partners van het Amsterdams Sportakkoord

Gemeente Amsterdam

Koninklijke Nederlandse Gymnastiekunie (KNGU), Koninklijke Nederlandse Hockeybond (KNHB), Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB), Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB) en de Nederlandse Basketball Bond (NBB); Centrum voor Veilige Sport Nederland en de Nederlandse Vechtsportautoriteit; ROC van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam; John Blankenstein Foundation, Stichting Pride and Sports en de Stichting Life Goals; Johan Cruyff Foundation en de Richard Krajicek Foundation.

Waarom?

Amsterdam koestert haar sportclubs, sportscholen en andere sportaanbieders. Dankzij hen kunnen wekelijks honderdduizenden Amsterdammers sporten en bewegen, soms individueel, vaak met elkaar. Expliciet en dan voorheen wordt in de Agenda Sporten en Bewegen, 2019 – 2022 van de Gemeente Amsterdam het belang verwoord om de sportinfrastructuur van de stad vitaal en toekomstbestendig te houden en waar nodig, te versterken. Dat is logisch, want sportaanbieders zijn onmiskenbaar een belangrijk deel van het sociaal kapitaal en het sociaal weefsel van de stad. Jaar in jaar uit, seizoen na seizoen, draagt sporten in verenigd verband in flinke mate bij aan het fysiek en sociaal welbevinden van onze inwoners. Ongeacht leeftijd, sociale positie, herkomst, geloof, geaardheid of fysieke of mentale gesteldheid; ongeacht wat dan ook. Dat is goud waard!

Ook voor de meer kwetsbare Amsterdammers heeft samen sporten veel te bieden. Naast fysieke fitheid, draagt het gevoel welkom te zijn en ergens bij te horen, bij aan het sociaal welbevinden. Het is de basis voor (opnieuw) meedoen in de maatschappij. Binnen de

sport zijn daar nauwelijks ingewikkelde kunstgrepen voor nodig. Natuurlijk: het vraagt om sportclubs, sportscholen en andere sportaanbieders waar men welkom is, waar 'kunnen zijn wie je bent' en 'waardering' normaal zijn, waar sprake is van sociale veiligheid en waar sportplezier voorop staan. Dat vormt de basis. Een dergelijke positieve sportcultuur is niet overal per direct aanwezig, maar daar kunnen we wel samen aan werken.

Samenwerking tussen de partners is nodig om een aantal hardnekkige problemen aan te pakken: Het terugdringen van discriminatie en allerlei vormen van uitsluiting en het voorkomen en bestrijden van grensoverschrijdend gedrag, waaronder seksuele intimidatie, pesten en verbale agressie op en rond de sportaccommodaties. Snelle oplossingen en wondermiddelen hiervoor bestaan helaas niet, maar het minste wat we kunnen doen is op geëigende momenten samen op trekken en eensluidend te zijn als er sprake is van manifeste misstanden.

Bij alles wat in het voorgaande wordt genoemd is er een bijzondere rol weggelegd voor de trainers en begeleiders. Zij hebben het meeste contact met de sporters en zijn het meest bepalend of sport écht de meerwaarde biedt die het kan bieden. Voor de jonge kinderen die net beginnen te sporten zijn zij de sport. De trainers en begeleiders zetten de toon; zij zijn het voorbeeld, zij leren de jonge kinderen wat sportiviteit en respect is, zij zijn van invloed op de ontwikkeling van een mooi zelfbeeld, een gevoel van eigenwaarde en van respect voor verschillen.

Voor de oudere jeugd zijn de trainers en begeleiders de slijpsteen voor hun ontwikkeling. Zij kunnen helpen talent tot bloei te laten komen. Of kunnen de uitlaadklep bieden voor allerlei groei- en ontwikkelstuipen van de jongvolwassenen. Zij kunnen de veilige context bieden waar iedereen zichzelf kan zijn of zichzelf kan ontdekken.

Voor de meer kwetsbare sporters zijn de trainers en begeleiders degenen die hun wél zien staan en waardering laten blijken; die laten zien dat ze erbij horen en tot meer in staat zijn dan zij zelf misschien dachten. Ik mag zijn wie ik ben en ik hoor erbij!

Met de partners van het Amsterdams Sportakkoord willen wij dit grote leger trainers, coaches en team-begeleiders (vrijwilligers en professionals) helpen deze rol met plezier te blijven te vervullen.

Hoe?

Langs vier lijnen gaan gemeente Amsterdam en de partners van het Amsterdams Sportakkoord de komende jaren werken aan een vitale, toekomstbestendige en positieve sportcultuur in de stad. We gaan werken aan een sociaal veilig, inclusief en pedagogisch sterk sportklimaat.

1. We helpen sportaanbieders de basiseisen sociale veiligheid op orde te brengen

Samen met het Centrum voor Veilige Sport van NOC*NSF en sportbonden brengen we lijn in de basiseisen sociale veiligheid: Verklaringen Omtrent het Gedrag (VOG's), Vertrouwenscontactpersoon (VCP), meldingsprotocol en gedragsregels. Deze basiseisen bieden een eerste waarborg tegen vormen van grensoverschrijdend gedrag, discriminatie, uitsluiting en pesten. Door goede praktische ondersteuning en efficiënte registraties gaan we sportaanbieders helpen aan de basiseisen te voldoen. Het mag immers geen molensteen worden met een onevenredige werklast. We bieden kosteloos ondersteuningstrajecten waarbij clubs geholpen worden de basiseisen op orde te brengen, workshops voor vertrouwenscontactpersonen en workshops gericht op het vroegtijdig signaleren van grensoverschrijdend gedrag (signaleren kun je immers leren) en voor het bespreekbaar maken van verontrustende signalen.

We helpen de campagne 'Start to Talk', van het Centrum voor Veilige Sport tot een succes te maken. In deze campagne worden sporters aangemoedigd niet te zwijgen over zaken die zij niet normaal en ongewenst vinden; maar er juist wel over te praten. Ook met de andere partijen waar we binnen de sportsector mee samenwerken (buurtsport-coaches, zzp-trainers, commerciële sportaanbieders en onderwijsinstellingen) maken we duidelijke afspraken over de basiseisen en helpen hen deze in te voeren.

2. We helpen trainers en begeleiders hun de pedagogische competenties te versterken

We vragen veel van trainers, coaches en sportleiders. Zeker nu we van de sportaanbieders vragen ook de meer kwetsbare Amsterdammers te bereiken en te binden. Daarom investeren we de komende jaren in de pedagogisch-didactische competenties van trainers en begeleiders. We bieden hen een aantrekkelijk en laagdrempelig aanbod van workshops, online-trainingen, webinars, podcasts, feedbacktools, een pedagogische vraagbaak en andere handreikingen om hun rol met plezier en voldoening te kunnen vervullen. Kosteloos. Van een verplichting kan daarbij uiteraard geen sprake zijn; van verleiding wel. Om deze reden willen wij de sportaanbieders verleiden dit aanbod 'op maat' in te zetten voor hun trainers en coaches en het hen daarmee makkelijker te maken hun trainers op dit front te ondersteunen. We kunnen verenigingen helpen de eerste stappen te zetten naar een serieuze vorm van trainersbegeleiding op-en-door de club.

We hopen hiermee Amsterdamse trainers te helpen de rol van 'ook een beetje opvoeder' die zij nu eenmaal onvermijdelijk hebben, te kunnen vervullen zodat zij daadwerkelijk een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van een positief zelfbeeld, een gevoel van eigenwaarde en respect voor verschillen.

3. We helpen sportverenigingen een positieve sportcultuur te ontwikkelen

Amsterdam mag zich gelukkig prijzen met een groot aantal sportverenigingen dat relatief vitaal is en plaats biedt aan veel sporters van verschillend pluimage. Een groot aantal sportaanbieders is echter minder vitaal, terwijl zij wel de ambitie én het potentieel hebben zich tot vitale, toekomstbestendige verenigingen te ontwikkelen. Daarom willen wij de verenigingen graag beter leren kennen: Wat is de behoefte van de club? Welke ontwikkelwensen hebben zij? Wat is nodig om vitaal en toekomstbestendig te blijven (of te worden)? Wil de club nieuwe doelgroepen bereiken; of nieuw sportaanbod bieden? Is er voldoende veranderkracht om dat te realiseren? Waar mogelijk trekken we samen met de bonden op om clubs te helpen een positieve verenigingscultuur te ontwikkelen: sociaal veilig, verbinding, waardering, sociale toegankelijkheid en een naar buiten gerichte blik.

Deze drie programmalijnen moeten ertoe leiden dat iedereen zich welkom voelt en onbezorgd en met plezier kan sporten. Er is evenwel nog extra aandacht nodig om inclusief sporten werkelijk normaal te maken en uitsluiting tegen te gaan. Vandaar de vierde programmalijn:

4. We maken de subtiele mechanismen van uitsluiting expliciet

“Iedereen hoort erbij en niemand mag zich uitgesloten voelen”. Daar streven we naar, maar zover zijn we nog niet. Sommige groepen voelen zich niet welkom op de sportclub. Soms wordt hun dat expliciet te verstaan gegeven en is er sprake van regelrechte discriminatie. Maar even vaak doen subtiele mechanismen van uitsluiting hun werking. Vaak onbewust en onbedoeld, maar even hard voor degene die ermee wordt geconfronteerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor veel leden van de LHBTIQ+-gemeenschap. Zij voelen zich vaak niet thuis en durven, bang voor foute humor of expliciete uitsluiting, niet onbekommerd zichzelf te zijn. Maar het kan bijvoorbeeld ook gelden voor moslimmeiden die zich niet thuis voelen bij een sportclub. Of voor voetballers die, maar al te vaak met vooroordelen over huidskleur geconfronteerd worden. Of voor sporters met een motorische of verstandelijke beperking waarmee de gemiddelde vereniging te weinig rekening houdt. Samen met de partners pakken we in ieder geval twee zaken op. Ten eerste gaan we vanuit het credo ‘je ziet het pas als je het doorhebt’ werken aan de bewustwording van de subtiele mechanismen van uitsluiting en de negatieve effecten daarvan op degenen die daar het slachtoffer van zijn. Een voorbeeld hiervan is de campagne om het woord ‘homo’ als scheldwoord uit te bannen.

Ten tweede creëren we een set van interventies (workshops, mediation, huiskamer-gesprekken en dergelijke) die bij sportaanbieders kunnen worden ingezet als zich kwesties rondom uitsluiting, discriminatie of pesten voordoen of dreigen voor te doen.

Met deze vier programmalijnen gaan we samen werken aan het creëren van een sociaal veilig, inclusief en pedagogisch sterk sportklimaat.

Amsterdam, 18 september 2020

Gemeente Amsterdam

centrum veilige sport nederland

Centrum Veilige Sport NOC*NSF

Nederlandse Vechtsportautoriteit

KNVB

KNGU

KNHB

KNZB

NBB

ROCvA

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

UvA

John Blankenstein Foundation

John Blankenstein Foundation

St. Pride & Sports

Stichting Life Goals

Richard Kraijcek Foundation

Johan Cruyff Foundation

Amsterdam University of Applied Sciences

HvA

Een gezond, inclusief en veilig sportklimaat